

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ПАРЛАМЕНТСЬКА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ КУЛЬТУРИ ТА МИСТЕЦТВА

ДЗК

Випуск 2/3

2015 р.

ПРО КУЛЬТУРНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ
ІЗ ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ
у січні 2014 року

(оглядова довідка за матеріалами
преси, Інтернету та неопублікованими документами)

Україна – це європейська держава з надзвичайно багатими і різноманітними культурними традиціями. За критеріями культурного розмаїття, спадщини та творчого потенціалу з нею можуть зрівнятися небагато країн. Разом із тим, жодна національна культура не може існувати як замкнена, самодостатня – без творчого спілкування з іншими культурами. Тож, за часів незалежності одним із важливих пріоритетів для України стала активізація міжнародних контактів у гуманітарній сфері. Гідне представлення Україною своєї культури у світі реалізується через розвиток міжнародного культурного співробітництва, що, в свою чергу, сприяє інтеграції української культури у світові культурні процеси.

В Україні

Активізації культурного співробітництва України із зарубіжними країнами сприяють регулярні зустрічі керівництва галузі з представниками посольств європейських країн та міжнародних організацій.

Так, у січні ряд зустрічей провів Віце-прем'єр-міністр – Міністр культури України В. А. Кириленко:

з Надзвичайним і Повноважним Послом Словацької Республіки в Україні Юраєм Сівачеком – з питань використання Україною словацького досвіду реформування гуманітарної сфери та її наближення до стандартів Європейського Союзу, проведення спільних культурно-мистецьких проектів;

з Надзвичайним і Повноважним Послом Французької Республіки в Україні Аленом Ремі – з питань двостороннього співробітництва в гуманітарній сфері, зокрема, проведення культурних заходів, до яких Посольство Франції в Україні планує долучитись у 2015 році;

з Міністром культури і національної спадщини Республіки Польща Малгожатою Омілановською – щодо використання польського досвіду в реформуванні галузі культури та охорони об'єктів культурної спадщини в рамках загального курсу України на європейську інтеграцію;

з Надзвичайним і Повноважним Послом Японії в Україні Шігекі Сумі – стосовно надання Україні всебічної підтримки у гуманітарній, дипломатичній та економічній сферах, поглиблення українсько-японської співпраці та реалізації спільних культурно-мистецьких проектів;

з Надзвичайним і Повноважним Послом Грузії в Україні Михеїлом Уклебою – щодо співпраці в гуманітарній сфері та підготовки до підписання Плану спільних заходів між Міністерством культури України й Міністерством культури та охорони пам'яток Грузії на 2015–2018 рр;

з Надзвичайним і Повноважним Послом Латвійської Республіки в Україні Аргітою Даудзе – з питань поглиблення українсько-латвійських зв'язків у гуманітарній сфері, запозичення латвійського досвіду реформування культури та організацію мистецьких заходів.

Діяльність болгарських товариств в Україні обговорено 27 січня на зустрічі Віце-прем'єр-міністра – Міністра культури України В. А. Кириленка з керівниками національно-культурних організацій болгар України. У ній взяли участь голова Асамблеї болгар Ф. Костова, заступник голови Асоціації болгар України С. Драгнева та інші лідери болгарських спільнот в Україні.

Ряд зустрічей у Міністерстві культури України провів заступник Міністра з європейської інтеграції А. М. Вітренко:

з Надзвичайним і Повноважним Послом Румунії в Україні Корнелом Іонеску – з питань запозичення румунського досвіду реформування культури та впровадження стандартів Європейського Союзу, а також проведення другої частини п'ятого засідання Змішаної Міжурядової Українсько-Румунської Комісії з питань забезпечення прав національних меншин, спільної реалізації культурно-мистецьких проектів на найближчу перспективу;

з радником з питань культури Посольства Іспанії в Україні Тамарою Забала Утрілья – стосовно поглиблення двостороннього культурного співробітництва;

з директором Чеського центру в Києві Луцією Ржегоржіковою – з питань підтримки культурного співробітництва та обмінів між Україною та Чехією, а також запозичення чеського досвіду управління культурною сферою;

з директором Польського інституту в Києві Євою Фігель та директором Французького інституту в Україні Еріком Тосатті – щодо проведення спільних культурно-мистецьких проектів.

За кордоном

Президент України П. О. Порошенко взяв участь у заходах з нагоди вшанування 70-ї річниці звільнення концтабору Аушвіц-Біркенау в польському Освенцимі. Разом з Главою держави до польського Освенциму приїхала колишня ув'язнена концтабору дев'яносторічна А. Гулей та дев'яносторічний учасник боїв за визволення в'язнів концтабору Аушвіц-Біркенау М. Карпенко. Також на заходах були присутні делегації з понад 40 країн світу. Учасники церемонії взяли участь у спільному молебні пам'яті за невинно убієтими жертвами концтабору Аушвіц-Біркенау. Після цього вони із запаленими лампадками пройшли так званим шляхом смерті – дорогою, якою йшли в'язні концтабору до крематорію, де їх спалювали. Далі представники делегацій встановили лампадки на дошки пам'яті з написами національними мовами.

22 січня Генеральне консульство України в Любліні (Польща) спільно з Українським Товариством організували та провели в цьому місті урочистості з нагоди Дня Соборності України, в рамках яких, спільно з Товариством „Спільне коріння”, Українським Товариством та Фондом Почесного консула України в Холмі С. Адамяка „Партнерство та співпраця”, відбулося урочисте відкриття пам'ятника жертвам Голодомору – Пам'яті мільйонів жертв Голодомору в Україні 1932–1933 років. В урочистостях взяли участь зокрема, Надзвичайний та Повноважний Посол України в Республіці Польща А. Дециця, т.в.о. Генерального консула України в Любліні С. Сидюк, Почесний консул України в Холмі С. Адамяк та ін. Завершилися урочистості концертом українських колядок у виконанні хору православного храму Всіх Святих Землі Волинської „Волинські Дзвони” (м. Луцьк, Україна), під керівництвом М. Федосюк-Вислоцької.

НАГОРОДИ В Україні

22 січня у День соборності України, Святійший Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет провів у своїй резиденції зустріч з головою Міжнародного альянсу Азербайджан-Україна Е. Мамедовим. Предстоятель висловив вдячність Е. Мамедову за сприяння розвитку дружніх стосунків між народами України та Азербайджану та вручив йому орден Святого рівноапостольного великого князя Володимира II ступеня.

За кордоном

Єпископ Української Греко-Католицької Церкви, громадський діяч та провідний науковець Українського Католицького Університету у Львові Б. Гудзяк став кавалером найвищої нагороди Франції – Ордена Почесного Легіону.

МУЗИКА

В Україні

Польський струнний квінтет Volosi дав благодійний концерт у Національній музичній академії України ім. П. І. Чайковського. Музичний колектив, який поєднує у своїй творчості європейську класику, балканські, трансільванські, карпатські мотиви, присвятив весь різдвяний тур 2015 року Донбасу з надією на повернення миру в регіоні.

У рамках проекту „Архітектура голосу” від музичного агентства „Ухо” Вокальний ансамбль La Dolce Maniera (Франція-Італія) виступив у Києві з програмою „Новий італійський мадригал”.

Хорові колективи з Білорусі, Грузії та України взяли участь у XII Всеукраїнському фестивалі духовних пісень „Від Різдва до Різдва”, що проходив з 23 по 25 січня у Дніпропетровську.

Концерт піаністки І. Русановичевої (Чехія) прозвучав у Художньому музеї в Луцьку в рамках завершальної акції із циклу „Довгі зимові вечори”. Вона виконала твори Л. Ван Бетховена, Ф. Шопена, музичні фантазії на твори М. Скорика, а також українські та чеські колядки. Післясвяткову зустріч друзів музею було присвячено воїнам, які повернулись з АТО.

У Львові відбулися гастролі гурту De-Phazz (Німеччина) та концертний тур „Vive La France!” за участі співака Д. Дассена (Франція).

19 січня у Чернівцях відбувся урочистий концерт з нагоди 25-ї річниці заснування обласного Товариства польської культури ім. Адама Міцкевича, який відвідали Сенатор Республіки Польща С. Гогаш, Генеральний консул Республіки Польща у Вінниці К. Свідерек, представники місцевої влади, діячі

польської культури, керівники національно-культурних товариств Буковини. Концертну програму для гостей заходу презентували фольклорні колективи, які діють при Польському народному домі у Чернівцях та при інших осередках польської культури Буковини.

За кордоном

Народна артистка України Н. Матвієнко, фіналіст конкурсу „Голос країни” В. Окілко, заслужені артисти України Н. та Д. Яремчуки, а також ансамбль „Тріода” виступили в Чикаго (США) в концерті „Різдвяний зорепад”.

У Німеччині в рамках ювілейних заходів, присвячених 150-річному ювілею Р. Штрауса, відбувся балетний вечір „Легенди – оммаж Ріхарду Штраусу”, до програми якого входили „Балетна сюїта” у постановці киянина О. Ратманського та одноактний балет „Легенда про Йосипа” в інтерпретації С. Селіса.

В ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

В Україні

У Києві проходила Міжнародна українсько-німецька виставка „Диво-Різдво. Українські та німецькі різдвяні обряди: паралелі”. Серед експонатів – інвентар колядників, різноманітні вертепи, різдвяні ікони, дідухи, павуки, традиційні пряники та форми для печива, ялинкові прикраси, інші святкові предмети домашнього вжитку. Відвідувачі змогли побачити спільні риси у розвитку духовної культури європейського простору, порівняти німецьку та українську традиційну культуру. Німецьку сторону представляв – Музей під відкритим небом м. Шлірзеє.

28 січня у столичній Dumchuk Gallery відбулося відкриття персональної виставки „Balloon People” французького художника і фешн-фотографа А. Родьє. На виставці було представлено 11 нових робіт художника. Герої картин – люди, які складаються з повітряних кульок.

16 січня Чеський центр у Києві та освітня організація „Культурний Проєкт” влаштували зустріч-дискусію – чеської художниці і перформерки К. Шеди та української художниці А. Кахідзе.

У Галереї мистецтв Луцька Генеральне Консульство Республіки Польща презентувало волинському глядачеві виставку Інституту національної пам’яті у Варшаві „Втрачена Річ Посполита”. Експозиція розповідає про людські, матеріальні та духовні втрати, що їх зазнала Польща в роки Другої світової війни і в період панування в країні тоталітарної системи. Глядач мав змогу оглянути світлини, на яких зображено зруйновані церкви, костели, синагоги,

палаці; звірства фашистів стосовно населення польської, єврейської, ромської та інших національностей.

З нагоди 100-річчя від дня народження видатного українсько-американського маляра і графіка Я. Гніздовського 27 січня за підтримки Посольства США та Міністерства культури України у Львові було відкрито виставку творів Я. Гніздовського зі збірок Національного музею у Львові, Національного художнього музею України, краєзнавчого музею у Борщеві Тернопільської області та приватних колекцій.

Американський фотограф М. Фрідман 21 січня у Львові провів лекцію на тему „Шлях від звичайного фотографа-аматора до фахівця найвищого рівня”.

5 січня в Ужгороді біля греко-католицького кафедрального собору відкрили та освятили сквер і пам'ятник австро-угорській імператриці Марії Терезії (1717–1780). В урочистостях взяли участь Міністр закордонних справ України П. Клімкін, Генеральний консул Угорщини в Ужгороді Й. Бачкаї, єпископ Мукачівської греко-католицької єпархії М. Шашік та інші.

За кордоном

24 січня у США (Лос-Анджелес, Каліфорнія) відбулося відкриття виставки „Майдан. Україна. Шлях до свободи”. Експозиція виставки складалася з артефактів та фотографій подій на Євромайдані 2013–2014 років, живопису, страйк-плакату, демонстрації документального кіно та музичного арт-перфомансу.

Виставка фоторобіт пам'яті воїна-добровольця і фотокореспондента „Айдара” В. Гурняка експонувалася в Українському національному музеї в Чикаго (США).

Український фотохудожник Б. Михайлов став лауреатом міжнародної премії „Goslarer Kaiserring” 2015 року, вручення якої відбулося 9 січня у Госларі (Німеччина). В оркомітеті „Goslarer Kaiserring” Б. Михайлова назвали „одним із провідних хроністів радянського та пострадянського суспільства”.

До 28 лютого у Відні (Австрія) триватиме фотовиставка про Україну „Загублені в трансформації” В. Фабер (Австрія) та А. Ланге (Німеччина), які довгий час жили та працювали в Україні. Фотовиставка налічує близько 100 світлин, присвячених Революції Гідності. Всі кошти з проданих фотографій підуть на допомогу Україні.

У Кіото (Японія) і Пекіні (КНР) пройшла міжнародна благодійна виставка малюнків українських дітей з Донецької області (Слов'янська, Краматорсь-

ка) „Мир і війна очима дітей”. Метою виставки був збір коштів для шкіл та дітей, що постраждали від військових дій у східних регіонах України. На виставці демонструвалися близько 200 дитячих робіт.

На Міжнародному фестивалі снігу і льоду в Харбіні (КНР) команда з Одеси отримала бронзу. О. Коршунов, Д. Величко і Д. Чернявський під керівництвом скульптора і наставника Т. Штикало створили композицію „Байдужість”, в центрі якої, серед вихру людського натовпу, знаходиться покинута дитина.

ЛІТЕРАТУРА

В Україні

Серед лауреатів Міжнародної літературно-мистецької премії імені П. Куліша цього року – директор видавництва „Високий Замок” Я. Токарський (Польща), перекладач Т. Вашут (Угорщина) та письменник Х. Черняєв (Болгарія) за визначну літературну діяльність і Г. Дзюба (РФ) за філософське осмислення творчості Миколи Гоголя в прозі, публікації й рукописи нового прочитання роману „Мертві душі”. Засновником Літературно-мистецької премії імені П. Куліша є Міжнародна літературно-мистецька академія України, яка об'єднує відомих письменників, перекладачів, науковців та журналістів з сорока п'яти країн світу.

У Києві відбулася презентація спеціального випуску журналу „Всесвіт”, присвяченого сучасній азербайджанській літературі. Відкриваючи її, Посол Азербайджанської Республіки в Україні Е. М. Мадатлі зазначив, що „подібної за кількістю текстів антології сучасної азербайджанської літератури в Україні ще не було”. Крім того, часопис представив у перекладі українською мовою статтю „Тарас Шевченко і Азербайджан”, відомих азербайджанських вчених – віце-президента Національної академії наук Азербайджану (НАНА), директора Інституту літератури імені Нізамі НАНА, академіка І. Габіббейлі і професора В. Арзуманлі.

15 січня у Чернівцях за участі Генерального консула Румунії в Чернівцях Е. Молдован пройшли урочистості з нагоди 165-ї річниці від дня народження класика румунської літератури М. Емінеску. У програмі заходів: покладання квітів до бюста і пам'ятника письменника та свято поезії; виставка присвячена М. Емінеску від представників румунської діаспори та національних товариств; літературно-мистецька зустріч „Летить Лучафер між світил...” за участі голови об'єднання румунських письменників м. Чернівців І. Зегрі та делегації письменників і бібліотекарів з м. Сучави (Румунія). Також у бібліотеках Че-

рнівецької області проведено вечір-елегію „Я романтиком лишаюсь” (Герцаївський р-н), літературну годину „Лицар нескореної зорі” (Глибоцький р-н), літературно-музичну композицію „У полоні слова М. Емінеску”, літературну подорож „La steaua care-a gasarit” (Новоселицький р-н).

За кордоном

З 18 січня Чеське радіо почало трансляцію радіо-версії роману „Музеї покинутих секретів” О. Забужко (за виданням: Muzeum opuštěných tajemství. KNIHA ZLÍN. 2013, переклад Р. Кіндлерової).

БІБЛІОТЕКИ

В Україні

Міністерством культури України спільно з Радою міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) з 27 січня розпочато проведення тренінг-навчань з упровадження електронної системи моніторингу мережі публічних бібліотек України (ЕСMaP) для працівників структурних підрозділів у сфері культури обласних держадміністрацій, КМДА та обласних бібліотек. ЕСMaP – це база даних, яка містить усю інформацію про публічні бібліотеки України, їхні характеристики та показники діяльності. Перелік показників розширено відповідно до нових послуг, котрі надають сучасні бібліотеки.

Бібліотекарі Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки разом з Національною бібліотекою Білорусі та Брестською обласною бібліотекою імені М. Горького, музеєм Юзефа Крашевського в селі Романові та міською публічною бібліотекою міста Бяла Подляска (Польща) при підтримці Національної комісії Республіки Білорусь у справах ЮНЕСКО створили віртуальну реконструкцію спадщини класика світової літератури, польського письменника Ю.-І. Крашевського. На двох DVD-дисках, презентованих у Рівному, представлено ґрунтовну бібліографію спадщини Ю.-І. Крашевського (а це – 240 романів і повістей), музичні та образотворчі твори, майже 200 електронних копій живописних і графічних робіт, в тому числі і його ілюстрації до власних творів, наданих польськими фондами, Львівською національною галереєю мистецтв імені Б. Возницького, Інститутом літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України.

КІНО

В Україні

Французький Інститут в Україні і компанія „Артхаус Трафік” представили 29 січня у Києві щорічний фестиваль – X „Вечори французького кіно”. У рамках огляду глядачам представлено найкращі французькі фільми 2014 року:

„Жінка у дворі” (реж. П. Сальвадорі), „Божевільне весілля” (реж. Ф. де Шовран), „Зільс-Марія” (реж. О. Ассайас), „Любов – це ідеальний злочин” (реж. А. Ларье, Ж.-М. Ларье), „Прощавай, мова 3D” (реж. Ж.-Л. Годар). Крім Києва, покази „Вечорів...” відбудуться в Одесі, Харкові, Вінниці, Чернівцях, Львові, Дніпропетровську, Запоріжжі та Маріуполі.

За участі режисерів з України, РФ, Білорусі у Дніпропетровську відбувся Міжнародний фестиваль документального кіно VI „Міжнародна кіноасамблея на Дніпрі – 2015”. Мета форуму – популяризація документального кіномистецтва та створення сприятливих умов щодо розвитку сучасного документального кіно в Україні. У програмі: кінопоказ прем’єрних фільмів, прес-конференція та творчі зустрічі з відомими режисерами та акторами. По завершенні учасники кінофоруму отримали дипломи та спеціальні призи, зокрема: спеціальний приз „Апологія святості” отримав фільм „Обитель Сергія. На рубежі століть” (реж. В. Шуванніков, РФ); спеціальний приз „Чисте кіно” – фільм „Кроки над водою” (реж. Ю. Тимофеев, Білорусь); спеціальний приз „Збереження класичної традиції в мистецтві кіно” – фільм „Неперерваний політ” (реж. С. Головецький, РФ); спеціальний приз „Натхненне слово” – фільм „Художниця. Про сестру Івана ...” (реж. Б. Криницин, РФ); спеціальний приз „Історія. Біль пам’яті” – фільм „Блокада” (реж. Г. Ілугдін, РФ).

Британська Рада в Україні та арт-об’єднання „Cool Connections” представили зимовий сезон фестивалю „Британський театр у кіно”, який триватиме до 28 березня у Києві, Одесі та Харкові. У програмі показу: вистава „Трамвай „Бажання” лондонського театру „Young Vic”, „Водій Міс Дейзі” Мельбурнського театру комедії, „Острів скарбів” Королівського Національного театру, „Великі сподівання” театру „Водевіль” тощо.

Визначено трьох переможців короткометражної конкурсної програми, які набрали найбільше голосів глядачів в онлайн-голосуванні, яке провів з 1 по 31 січня онлайн-кінофестиваль ОМКФ-Digital (Одеський міжнародний кінофестиваль). Перше місце отримав фільм „Поки залишаються рушниці” К. Пожже і Ж. Вінеля (Франція). Друге місце – фільм „Ковальські” А. Крутулеску (Румунія). Третій приз – у короткометражки „Сплячий гігант” Е. Сівідіно (Канада). У програмі короткого метра ОМКФ-Digital брали участь 24 стрічки зі всього світу. Українське кіно було представлено фільмом „Дружини війни” О. Орлової і „Забути неможливо пам’ятати” Ю. Райнвітер. Другою частиною онлайн-фестивалю став показ фільмів з програми V Одеського кінофестивалю, в тому числі і володаря гран-прі ОМКФ 2014 – комедії „Мотивації нуль” Т. Лаві (Ізраїль).

Французький режисер і кінокритик О. Ассаяс особисто представив українській публіці у Києві ретроспективу своїх фільмів, до якої увійшли картини „Літній час”, „Ірма Веп”, „Холодна вода”, „Демон-коханець”.

За кордоном

Український короткометражний фільм „Давай не сьогодні” режисерки Х. Сиволап визнано кращим на XXVI Міжнародному кінофестивалі в Трієсті (Італія) у номінації „The TFF SHORTS AWARD for the Best Short Film”. На фестивалі фільм одержав грошову винагороду 2 тисячі євро.

Фільм американського режисера Ч. Гарсії „Російський дятел”, створений в копродукції Великої Британії, США і України, отримав приз на міжнародному кінофестивалі незалежного кіно „Санденс” (штат ЮТА, США) у номінації „Найкращий зарубіжний документальний фільм”. Режисер стрічки провів паралелі між подіями в Чорнобилі в 1986 році і подіями на Майдані зимою 2013–2014 року. А картину українського режисера М. Слабошпицького „Плем'я” було показано на „Санденсі” поза конкурсом. Крім того, М. Слабошпицький виграв грант на створення свого наступного повного метра – драми „Люксембург”, дія якої також проходить в Чорнобилі.

У Нью-Йорку (США) відбулося нагородження переможців Інтернет-фестивалю авторського кіно, на якому було представлено 67 короткометражок з усього світу, стрічка „Тунель” В. Булиги з Рівного одержала нагороду в номінації „Найкращий ігровий фільм”. Окрім того, на фестивалі відзначено відео на пісню „Милости одной”, творцем якого є С. Зінчук, теж із Рівного.

У Грузії, в Тбілісі, проходив „Тиждень українського кіно” на підтримку українського кінорежисера О. Сенцова, якого незаконно утримують під вартою у Росії за звинуваченням у тероризмі. У програмі показано чотири українських фільми: „Гамер” (реж. О. Сенцов), „Поводир” (реж. О. Санін), „Параджанов” (реж. О. Фетісова і С. Аведікян) та документальний фільм творчого об'єднання #BABYLON'13 „Сильніше, ніж зброя”.

23 січня у приміщенні Українського інституту Америки в Нью-Йорку (США) річницю з дня народження видатного українського та радянського письменника, кінорежисера, кінодраматурга, художника, класика світового кінематографу О. Довженка відзначили показом його фільму „Іван”.

У рамках програми „Below the Surface” Міжнародного кінофестивалю в Роттердамі (Нідерланди) 24 і 25 січня відбулася прем'єра нової документальної стрічки українського кінорежисера С. Лозниці „Старий єврейський цвинтар”.

яку створено в копродукції з Нідерландами (компанія ATOMS & VOID) і Латвією (компанія MISTRUS MEDIA).

22 січня, в день Соборності України, активісти Громадянського корпусу полку „Азов” у Варшаві (Польща) організували прем'єру фільму військового репортера з Івано-Франківська Р. Ганущака „Два дні в Іловайську”.

29 січня у „Bechtel International Center” Стенфордського університету (США) показали першу повнометражну документальну стрічку творчої групи #BABYLON'13 „Сильніше, ніж зброя” – опис еволюції подій в Україні, починаючи від 1 грудня 2014 до кривавих боїв у руїнах донецького аеропорту. Фільм демонструвався з англійськими субтитрами.

Соціальний ролик, знятий українською компанією Good Media Production для збору коштів на допомогу сім'ям загиблих солдатів, отримав престижну премію „Omni Awards” у США. Робота здобула срібло у категорії „Неприбуткові проекти” і бронзу в категорії „Драма”.

Матеріал підготувала

Ю. Я. Шевердіна

редактор відділу

НАУІ Інформцентру з

питань культури та мистецтва

Комп'ютерне опрацювання та редагування ***І. Г. Піленко***

Підписано до друку 03.03.2015. Обл.-вид. арк. 0,75. Б/т. Зам. 17. Безплатно

Ротапінт НПБ України, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12